

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Tak til SF's ordfører. Så er det hr. Rune Lund som ordfører for forslagsstillerne.

Rune Lund (EL):

Det er sådan set en ret vigtig debat, vi har her i dag, for grundlæggende set er det hele spørgsmålet omkring, hvad spillereglerne skal være for den type af nye internationale operationer, som foregår som koalitionsoperationer, som foregår som fællesoperationer mellem en lang række lande.

Det har vist sig, at de internationale regler, sådan som de er i øjeblikket, er fyldt med en masse huller, som betyder, at de enkelte lande f.eks. kan fraskrive sig ansvaret for, hvad der vil ske med fanger, som bliver taget til fange i den slags operationer. Det her er et af de eksempler – og det er et af de store eksempler – på, at der er nogle huller i de internationale regler, der skal tages hånd om, enten ved at man laver bilaterale aftaler, eller endnu bedre ved, som hr. Steen Gade nævnte, at man rent faktisk får lavet nogle større, mere omfattende internationale aftaler.

Det er sådan, at den danske bataljon i Irak nåtten mellem den 31. marts og den 1. april 2006 gennemførte en aktion i byen Al-Harta. Formålet var at tilfangetage mistænkte oprørere. 12 personer blev taget til fange. Operationen var dansk ledet, og 250 danskere deltog, men selve den fysiske tilfangetagelse blev foretaget af de irakiske styrker. Det er den situation, jeg har læst op fra nede fra min plads.

Den 26. maj 2006, altså et par måneder efter, gennemførtes en lignende aktion, igen under danske ledelse, hvor en mistænkt terrorist – der står, den formodede terrorist; den danske hær må have vidst, hvem det var – eller oprører blev tilfangetaget. Denne gang var det igen ikke de danske tropper, der foretog den konkrete tilfangetagelse. Denne her gang var det de britiske tropper.

I begge tilfælde har vi fra Enhedslistens side spurgt forsvarsministeren, om vi kunne få at vide, hvad der var sket med fangerne. Var de fængslet under urimelige forhold? Fik de en fair proces? Blev de udsat for tortur, og kunne de risikere at blive sendt til Guantánamo?

Kl. 18.15

Hver gang fik vi det samme svar: Ministeren anede intet om fangernes videre skæbne. Han vidste ikke, hvem de var, for på trods af, at der var tale om dansk ledede operationer, så har vi ifølge Genèvekonventionen intet ansvar for fan-

gerne, idet den rent fysiske pågribelse var foretaget af irakere eller briter. Kort sagt, vi aner ikke, om de fanger, som tilfangetages under dansk ledede og/eller dansk planlagte operationer, bliver tortureret i de frygtede og kritiserede fængsler, vi aner ikke, om de sidder tidsubestemt fængslet som tusindvis af andre irakere, og vi aner ikke, om de bliver sendt til Guantánamo. Det er den her situation, som vores forslag forsøger at ændre.

Man kan ikke lade være med at tænke, at der er noget skummelt ved det her, for når man f.eks. læser fra operationen den 26. maj 2006, den anden operation, som jeg nævnte, står der jo her i pressemeddelelsen fra Hærens Operative Kommando: Gennem en nøje planlagt og gennemført aktion overraskede styrkerne den formodede terrorist. Man må da gå ud fra, at det danske forsvar ved, hvem det er.

Vi har ikke kunnet få oplysningerne i Enhedslisten, så vi har heller ikke selv kunnet undersøge, om den her person er blevet udsat for noget, som ikke skulle være sket. Der er altså lukket tolt ned, vi kan ikke få noget at vide, fordi Danmark som sagt ikke har det juridiske ansvar for de her mennesker, og derfor interesserer man sig ikke for dem. Færdigt arbejde. Den situation skal det her forslag ændre.

Under vinterens diskussion, som vi har haft om fangesagen i Afghanistan, blev det meget tydeligt, at der er brug for klare regler i forbindelse med krigsfanger og andre tilfangetagne, fordi der netop er denne her problematik om at undgå at få medansvar for mishandling af fanger. Jeg kan huske, at forsvarsministeren dengang lagde meget vægt på, at lignende situationer ikke måtte opstå i fremtiden, da vi havde diskussionerne om fangesagen i Afghanistan, hvor de 31 fanger den 18. marts 2002 blev udleveret til amerikanerne, hvorefter de blev udsat for tortur. Ministeren pegede på, at der nu er klare aftaler om udlevering – det nævnte ministeren også i sit indlæg her i dag, og det er jo meget godt – og det noterede vi os så.

Men sagen er, at de nye og skrappe regler jo ikke hjælper noget som helst, hvis det ikke er danskerne, der fysisk pågriber fangerne. Det hjælper ikke det fjerneste, hvis det ikke er os, som laver den fysiske pågribelse og dermed har det juridiske ansvar for fangerne. Det hjælper ikke noget som helst, hvis vi bare lader briterne eller irakerne eller alle mulige andre om rent faktisk at tage fangerne og have ansvaret for dem. Det er det, der er problemet.